

Puolustusvaliokunta
00102 Eduskunta
puh. 09 432 2078
puv(at)eduskunta.fi

Vastaus Puolustusvaliokunnan lausuntopyyntöön ” Sotilaallinen kriisinhallinta selontekokaudella”, VNS 9/2024 vp Valtioneuvoston puolustusselonteko

Puolustusvaliokunta (PuV) on 4.4.2025 lähetetyssä sähköpostissa pyytänyt sekä asiantuntijaa että kirjallista asiantuntijalausuntoa Vammautuneet Kriisinhallintaveteraanit ry:ltä (VKV ry) Puolustusvaliokunnan kokoukseen 25.4.2025.

Pyynnön peruste on tarkastella Valtioneuvoston puolustusselontekoa kriisinhallinnan teemalla.

Lausunnon antaja

Vammautuneet Kriisinhallintaveteraanit ry (VKV ry) on suomalaisten sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan osallistuneiden ja palveluksessa vammautuneiden henkilöiden etujärjestö sekä kriisinhallintapalveluksessa vammautuneiden kokemusasiantuntija. VKV ry tekee läheistä yhteistyötä Suomen Rauhanturvaajaliiton ja muiden veteraanijärjestöjen kanssa, mutta on itsenäinen toimija.

VKV ry on perustettu tarveperustaisesti vuonna 2013 ajamaan vammautuneiden kriisinhallintaveteraanien asioita ja toimimaan vertaistukialustana erityisesti niille palveluksessa vammautuneille, jotka on nykyisellä lainsäädännöllä rajattu valtion tarjoaman tuen ulkopuolelle.

VKV ry kiittää Puolustusvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausuntonsa ja pyydettyä toteaa kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunto

VKV ry pitää Puolustusselontekoa onnistuneena, mutta katsoo sen käsittelevän kriisinhallintaa vain lyhyesti sekä henkilöstöön liittyviä asioita lähinnä käytettävyyden näkökulmasta. Tästä syystä VKV ry haluaa nostaa esille seuraavia lainsäädäntöä koskevia kohtia:

”Puolustusministeriön hallinnonalalla jatketaan lainsäädännön päivittämistä Nato-jäsenyyden velvoitteiden täyttämiseksi ja Puolustusvoimien toimintaedellytysten varmistamiseksi ottaen huomioon muuttunut turvallisuusympäristö. Keskeisimmät Nato-jäsenyyteen liittyvät muutostarpeet koskevat Puolustusvoimien tehtäviä ja toimivaltuuksia, Puolustusvoimien henkilöstön ja asevelvollisten osallistumista Naton pelotteen ja puolustuksen tehtäviin sekä näissä tehtävissä toimivien oikeudellista asemaa.” (VNS 9/2024, s.6)

”Ulkomailla operoivia joukkoja tarkastellaan kokonaisuutena, joka koostuu niin sotilaalliseen kriisinhallintaan kuin Naton rauhan ajan tehtäviin sekä Naton ja EU:n valmiusjoukkoihin osallistumisesta.” (VNS 9/2024, s.67)

Lainsäädännön kehittämisessä tulee ottaa huomioon henkilöstön yhdenvertainen asema niin palveluksessa kuin palveluksen jälkeen, erityisesti mahdollisesti tarvittavissa tukitoimissa.

Henkilöstöä palvelee eri puolilla maailmaa samankaltaisissa tehtävissä erilaisella statuksella ja lakiperustalla (kriisinhallinta, ulkomaille sijoitetut, ulkomaille komennetut, kansainvälisen avun antamisen tehtävissä palvelevat) joka vaikuttaa heidän asemaansa paitsi palveluksessa niin myös sen jälkeen. Vaikka joukkoja tarkasteltaisiinkin kokonaisuutena, niin henkilöstön asema ja oikeudet ovat vaihtelevia.

Lainsäädäntö tulee yhtenäistää niin ulkomaan palvelussuhteen ehtojen kuin palveluksen jälkeisen ajan ja sen mahdollisten edellyttämien tukitoimien osalta. Kansallinen lainsäädäntö tukitoimista palveluksessa vammautuneiden osalta on tällä hetkellä pirstaloitunut, osin vanhentunut ja jakaa henkilöstöä eri kategorioihin riippuen palvelusajasta, joukosta ja paikasta.¹ Kunnioitettuja sotiemme veteraaneja ja heidän tukeaan koskevia lakeja on neljä, kriisinhallintaveteraanit on eroteltu omaksi kokonaisuudekseen eikä kansainvälisen avun antamisen tehtäviin osallistuvien asema ole selkeä.

Lainsäädäntötyö tulee toteuttaa poikkihallinnollisena kokonaisuutena, jossa vastuut ja velvollisuudet yhdistetään yhden ministeriön hallinnonalalle tai valmistelu tehdään kokonaisuutena, jossa henkilöstön asema määritellään palvelussuhteen ehdoista palveluksen jälkeistä asemaa ja mahdollista vammautumista myöten. Tällä hetkellä

1 Mm. Sotilasvammalaki, 404/1948 SoVL, Laki Suomen osallistumisesta Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätökseen perustuvaan rauhanturvaamistoimintaan annetun lain muuttamisesta, 705/2000, Laki tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävässä, 1522/2016

23.4.2025

vastuu on jakautunut puolustusministeriölle ja sosiaali- ja terveysministeriölle. Pääsääntöisesti Pohjoismaissa veteraaniasiat ovat puolustushallinnon hallinnonala.

Ottamatta sen laajemmin kantaa palvelussuhteen ehtojen määrittämiseen tai perusteisiin, joilla henkilöstöä voidaan lähettää ulkomaille, VKV ry katsoo, että ainakin palveluksen jälkeiseen aikaan liittyvä lainsäädäntö tulisi yhdistää yhteen lakiin.

Suomalaisten aseellisessa tai aseettomassa palveluksessa olleiden ja palveluksessa vammautuneiden tai sairastuneiden asema tulisi yhdenmukaistaa ja määritellä nykyistä selkeämmin. Kaikkia em. kategorioihin kuuluvia tulisi ryhtyä kutsumaan yhtenäisellä termillä ja heitä koskeva lainsäädäntö tulisi yhdistää yhteen ”*veteraanilakiin*”, joka ei erittele henkilön palvelusta tai joukkoa, jossa hän on palvellut.

Yhteenveto

VKV ry arvostaa suuresti Puolustusvaliokunnan lausuntopyyntöä ja mahdollisuutta asiantuntijakuulemiseen käsittelyssä olevassa asiassa.

VKV ry toivoo jatkossakin olevansa asiantuntijana mukana kriisinhallintaa ja veteraanien asioita koskevissa ja asemaa mahdollisesti kehittämissä aloitteissa ja ohjelmissa.

Kunnioittaen,

VKV ry Puheenjohtaja

Evl, YTM

Jani Kylä-Harakka